

SLOVENSKI NAROD

Naša vas dan popoldne, izjemni nedelje in praznike. — Inserati do 20 petit a Din 2—, do 100 vret Din 2.50, večji inserati petit vret Din 4—. Popusti po dogovoru. In eratni davek posebej. Slovenski Narod velja letno v Jugoslaviji 144.— Din, za inozemstvo 300.— Din. — Rokopis se ne vračajo. — Naše telefonske številke so: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

Spor med papežem in fašizmom

Papežev protest proti fašističnemu tolmačenju lateranske pogodbe — Ker italijanski tisk nima svobode, naj duhovščina s prižnic brani papeževe interese

Wlm, 3. decembra, g. Veliko pozornost je vzbudil v katoliških krogih sični nagovor papeža duhovnikom rimskih cerkva, čigar ostrost je zaradi že napetih odnošajev med Vatikanom in fašizmom učinkovala še močnej. Ob prilikl svojega duhovniškega jubileja je sklical papež Pij XI. v Vatikan vse rimske duhovnike ter porabil to priliko zato, da je pojasnil stališče katoliške cerkve v Italiji po zaključitvi lateranske pogodbe. V zadnjem tednu so izšli v fašističnem tisku senzacionalni članki, med njimi članek tiskovnega šeta ministrskega predsedstva o cerkveni politiki fašizma ter recenzija

nove knjige znanega politika Missrolia o tem vprašanju. Proti takemu načinu pisanja je papež po apostolskem nunciju pri Kvirinalu vložil oster protest. Z uradne italijanske strani je prejel papež na ta korak odgovor, da te objave niso bile avtorizirane. Pij XI. je naglašal, da jemlje to obvestilo na znanje, vendar mora istočasno ugotoviti, da italijanska vlada teh objav ni obsođala. Nato je govoril papež o položaju katoliškega tiska v Italiji in izjavil, da mora katoliški tisk vedno izpolnjevati svojo težko nalogo, če gre za to, da je treba braniti prerogativo papeža ter podajati izjave o lateranskih pogodbah

v smislu papeževega tolmačenja. Tisku na tistoga ni bila samo otežkočena, temveč skoraj nemogocena. Ker pa tisk s plačilnimi škrkami ne more zadostiti tej nalogi, jo mora nadomestiti života beseda s propagando in misijonskim delovanjem med katoličani. Končno je papež pozval navzočo duhovnike, naj pri vsaki prilici, bodisi tudi s prižnicami, propovedujejo prerogativo cerkve in papeže. To stališče papeža napram fašistični cerkveni pažljivi bo ponovno sprožilo ves problem ter izvajalo po vsej prilikl novo polemiko med Vatikanom in fašisti.

Berlinska lekcija frankovskim emigrantom

Emigranti ne smejo motiti odnošajev med Jugoslavijo in Avstrijo

Berlin, 3. decembra. Glavni organ centra »Germania« poroča na uvedenem mestu o napetosti v odnosih med Jugoslavijo in Avstrijo, ki je povzročilo vmesavanje »Heimwehra« v zunanjino politiko. List pristavlja, da se ne more dogmati, ali temelj velika kampanja, ki je divignil celotneprej jugoslovenski tisk proti Avstriji, na realni podlagi. Vendar pa mora obsojati, pravi »Germania«, vsak pravi avstrijski patriot vse one ljudi iz Hrvatske v vrstah »Heimwehra«, ki so dopustili

kakršenkoji sum o korektrem obnašanju Avstrije proti Jugoslaviji. Na avstrijskem ozemju smejo sicer izraziti svoje mišljenje, vendar se ne sme nikoli dopustiti, da bi moglo to njihovo izražanje misli dati možnost suma, da obstajajoake neprrijateljske akcije napram sosednji kraljevin. Kar se tiče hrvatske emigracije, mora respektirati svoje zavetišče, ki ga je našla v Avstriji, in ne sme izrabljati tega za ustvarjanje kakšne nepovoljne atmosfere med Avstrijo in Jugoslavijo.

Anglija in haška konferenca

Anglija ne bo dopustila, da bi se na tej konferenci ponovno razpravljalo o materijalnih vprašanjih

London, 3. decembra. V »Sunday Times« je objavljen daljši članek o stališču Anglike do sklicanja haške konference, ki se posebno peča s stališčem angleškega zakladnega ministristva. Po informacijah, ki so navedene v tem članku, meni zakladni minister Snowdon, da je precej podrejeneva pomena čas sklicanja druge haške konference, ki bo imela samo formalni pomen, ker je Anglija trdno odločena, odkloniti vsak ponoven poskus razpravljanju o vprašanjih materijalnega značaja, ki so bila že na dnevnem redu prve haške konference. Angleška vlada smatra, da je sedaj pred-

vsem potreba izvesti sklepe prve haške konference ter da se naj druga haška konferenca predvsem peča s poročili o poteku in izvršitvi sklepov prve konference.

Marcel Proust 2
Seržant Diavolo

Roman

Bilo je razumljivo, da domače ljudstvo ni ljubilo žene, katere premoženje je šlo s polom francosko-estonskega zavoda rakom žvižgat.

Nikogar ni bilo, ki bi jo pomiloval. A kupci, ki so se zbrali kakor lačni vrabci, so že sanjali, kako planejo na te dragocenosti in jih pokupijo za mal denar.

Licitatorjev zvonec je zapel svojo žalostno pesem in prebivalci Chaponvala, kakor tudi oni iz oddaljenejših krajev, so takoj pohiteli tja, kjer se je pričenjal dražba.

Stopili so lepo v vrsto in zrli na mozo, ki je začel razprodajati pohištvo.

Bil je mož trideset let s kratko ravo brado. Že davno mu poklic ni delal preglavic. Prodajal je na javnih dražbah in spravljal svoj dobiček. To je bil njegova naloga.

Zaklical je z monotonom glasom: — Jedilna miza iz masivnega mahagonjeva lesa, z medeninastimi vložkami, zajamčeno iz dobe restavracije. Dva tisoč frankov.

Nastala je tišina. Licitator se ni dal zastrašiti. Vzkrčene cene ni zrušil. In njegova taktika je imela uspeh. Kmalu so se začute iz raznih kotov jedilnice pomurice.

— Dva tisoč... dva tisoč dve... pet... osemsto... tri tisoč... tri... šest... šest tisoč!

Starinarji so si skočili v tase. Zdela se je, da so pozabili na vse sklepe. Vsi so navdušili ceno. Ko je pa zaklicil nekdo šest tisoč, so utruhili. Licitator je nadaljeval:

— Šest tisoč... Šest tisoč pravim... Kdo da več?... Nične?... Šest tisoč?... Prodano!

In licitatorjev pisar je takoj zabeležil kupcevo imo, a dražba se je nemoteno nadaljevala.

Tu pa tam sta hotella poseči v borbo dva lajka, toda točna stirokovnjakov je vstreljive kralju tgneta v kočiji rog. Prebivalci Chaponvala so kralju kralju spoznali, da jim ostane presneto mašo, čeprav bi bili radi naširški kopili.

Tako je bila razprodana vsa srebrna posoda. Krajska orientalska preproga je bila plačana z zlatom. Potem so odšli v drugo sobo, kjer se je nadaljevala ista tragikomedija.

Ko je bilo razprodano vse, kar je bilo v približku, je odšel licitator v prvo nadstropje. Obraz mu je žarel od radiosti, kateri vedel je, da se mu obeta manaten dobiček.

Za njim so pristisnili luhje, željni božatega plena.

Čim so pa zagledali mitalo, izredno lepo danino, Jim je postalo neprjetno. Bila je v prepričljivi črni obteki z visokim ovratnikom in dolgimi rokavi.

Zdaj ni bila več podobna dostojanstveni ali pravljični princesi. Njene velike, žametaste oči so postale strepe. In da se jim je posrečilo vkrötiti svojih živcov, ti bila najbrž ozmerjala vso to svojat, ki je prišla, da jo oropa.

Toda Magdalena de Vaulnes — porožena graščakinja — je ostala kljub vsemu dama velikega sveta. Stara je sama, ponosna, vzvišena.

Dražba se je nadaljevala, ne da bi očitna dama gamila s prstom, ne da bi omittita besedico. Toda v globini njenih oči so se še vedno kresale iskre gneva.

Približal se je trenutek, ko bi morala priti na dražbo šatnja, vsa obložena z najdragocenejšim lesom tako, da je tvorila mozaik.

Ta šatnja je bila Magdaleni de Vaulnes nedvomno zelo pri srcu, kajti kdo je zaklicil licitatorja dva tisoč frankov, je ona prva primanjila.

Toda ljudje ktori receno niso imeli nobenega usmiljenja z mesnečno ženo. Naoproti, še uživali so, da lajko skupijo tudi to nemo prisko nekdanje slave tepe grajske gospobe.

Cemo šatnje so navili na deset tisoč. Tedaj je Magdalena de Vaulnes zamenjala z roko, še, moram se udati.

Primita se je skozi množico in odšla z gipovom v srcu in zanimalovanjem v očeh, dokler so se ji kupci smejali v obraz.

Ta udarec jo je še bolj potrl. Nairose je bila zbežala kamarje, da teh pritegnecev, od teh zveri v človeški podobi, ki so po pozorevnosti in trdostnosti celo prekašali zveri v džungli.

Počasi je odšla po stopnicami, po katerih je hodila tolikrat srečna in zadovoljna, ko je prihajala naproti odščinom gostom.

Prišla je v vežo, kjer so plemiči kralj Alexis Martin-Lachantenuau, Norbert de Villerveque, Gontran Rochefort in Landry Vürf tolikrat obesali svoje svršnike in cilindre, ko so bili povabljeni v grad na pojedino.

Toda Magdalena de Vaulnes ni hotela več mislit na te gospode, ki so bili njeni prijatelji, pa so postali njeni zdi duhovci, ker so se združili z Vürfom v usoditi afieri francosko-estonskega Kreiljanskega zavoda.

Mlađa žena je šla po plastič, ki ga je bila malo prej položila na stol. Ognjiva si ga je tudi zapustila grad, ki ni bil več njen.

Pred tednom dni je postal ta romantični kraljevski last gospodov de Chantozie.

Ti družabno uglašeni ljudje so ravnali z bivšo millionarko plemenito. Do-

volti so ji ostali še teden dni v mali vili, stoeči na koncu parka.

Tu sem je hitela Magdalena de Vaulnes, da bi ne videla več teh zopernih obrazov, da bi ne slišala več monotonega končega in nelzogljivega licitatorjevega: »Prodano!«

Sneg ni več naleteval. Pač pa je poiskrivala rahla snežna obleja vili in stezice.

Druge Magdalene možice so se zadržale udružite v sneg na grajskih teleh, kajti nesrečna žena eno ostanila v vilji na koncu parka sacno še do naslednjega dne.

Banketirjava vdova je kmalu prispeila do vile, da svojega zadnjega zavetnika.

Vstopila je. Vsa besma je odložila plastič, ki jo je varovala miru. Potem je začela hoditi po veliki sobi, ki je bila bušar in spačnica obenem.

Po glavi so ji nojile težke misli.

Razmišljala je o osveti.

Strašno jo je minkalo začganji grad, iz katerega je bila izgnana, in umišči v hišo vse, na kar je bila nekaj takoj ponosna in kar je bilo zdaj vzrok njenega obupa.

Zdeleno se je, da bi ji odleglo v hišo, ko bi švignili iz gradu ogromni ognjeni zubi proti nebnu. Toda to je bila samo skrila želja. In Magdalena si je izbila iz glave to misel, čim je nekdo razložil na vrata.

— Prosto! — je zaklicala bivša grajska gospoda.

Pojavila se je vtična ženska postava. Boječ gлас je spregovoril:

— Oprosifite, milostiva, da vas nadsegujem. Toda odši njen hotel, ne da bi se poslovila od milostive, ki mi je storila toliko dobrega.

— Ah, to ste vi, Roza! — je vzlknila Magdalena de Vaulnes in se sesela v naslanjač.

Mirzeka, ki je je malo prej tresla, ni bilo več. Otočno je zrla predse in videni je bilo, da jo zapuščajo moči.

Ženska, ki je pravikan vstopila in ki ni bila nihče drugi nego njeni mlačadi komornica Roza, ji je bila vedno globoko udana. Ostatka je pri njej v službi do zadnjega tremnika.

Toda mlada služkinja ni mogla več ostati pri njej. Morala je skrbeti za svojo bodočnost. In tako je obiščila nastopiti drugi dan službo pri nekem partizkem inštitutiju. Približal se je kot četrtice.

Toda Rozi je bilo hudo, da mora zavrstiti grajsko gospo, kajti bila je njeni komornica in začnica obenem.

Rozi je bilo dobro znano razmerje mlade gospode do barona Landry Vürfa. Često je opravljala za barona zaupne posle. Oma je bila vez med ljubškom in ljubico.

Denarja ni imela, svojih skladov ni mogla vnovčiti in zato je bila srečna, da je dobila mesto služkinje v kuhinji

Bivša princesa - služkinja

Alla Meščarska, hči perzijske princese, je zabredla po lastni krvidi tako daleč, da je postala služkinja v londonskem hotelu

V Londonu biva bivša ruska princesa Meščarska, katere oče je bil potomec ene najstarejših plemiških rodin carske Rusije. Njena babica je bila iz perzijskega kraljevskega doma. Princesa je deloma sama kriva, da je zabredla tako daleč. Mnogi russki plemiči so prisli na berasko palico brez lastne krvide, ona je pa sama pomagala usodi, da jo je pahnila v bedo in pomanjkanje. Princessa Alla Meščarska opisuje svojo preteklost in odkrito priznava, da bi bila lahko preprečila svojo nesrečo, pa ni imela ne volje, ne potrebne energije.

Pred vojno je odšla z doma, ker se ni razumela s svojim očom. Šla je študirati glasbo na akademijo na katere so študirale hčerke russkih plemičev. Prišla je vojna, očim Alle Meščarske je umrl, njena mati je pa kmalu po moževi smrti izvršila samomor. Mlada princesa je pododelovala po materi mnogo draguljev, ki jih je skrila pred boljševiki. Zaljubila se je v nekega častnika, katerega so boljševiki ustrelili. Meščarska je hotela izvršila samomor, pa se je samo obstrelila in je kmalu okrevala. Imela je bogatega strica, ki jo je pregovoril, da je postala vohunka pri beli armadi. Po porazu belih armad je odpotovala v Carigrad, kjer se je sestala s svojim stricem. Tu se je drugič zaljubila, in sicer v poročenega višjega angleškega uradnika. Z njim je preživila burne noči po nočnih lokalih, kjer je uživala kokain in morfij. Stric je zvedel za njenemožljivo življenje in zahteval je, naj se poroči z nekim latiškim častnikom, ki je bil do ušes zaljubljen v njo. Princessa ga je povzročila in pobegnila je iz Carigrada v Pariz.

V času, ko je bila vohunka v službi bele armade, se je seznanila z angleškim mornarjem Bakerjem. Dopisovala sta si in ko je Baker zvedel, da je Meščarska v Parizu, jo je povabil, naj pride k njemu v London. V Parizu je bila že zapravila ves denar, ki ga je dobila za materine dragulje, in ker ji je pretila revščina, je odpotovala v London in se poročila z mornarjem. Baker je bil preprost mornar in bivša princesa mu je moralna gospodinjiti in deliti z njim revščino. Sele ko se je naučila angleščine, je spoznala, da Baker po izobrazbi daleč zaostaja za njo. Nekega dne je pa pretepel in ker ni mogla več prenašati težkega bremena, je moža zapustila.

Denarja ni imela, svojih skladov ni mogla vnovčiti in zato je bila srečna, da je dobila mesto služkinje v kuhinji

Galgotzy in cesar

Koncem preteklega stoletja so bili napovedani veliki trdnjavski manevri v Přemyslu, katerih bi se moral udeležiti tudi cesar Franc Jožef. Cesariju so pripravili stanovanje v gradu poljskega kneza Sapiehe blizu trdnjave. Poveljnik armadnega zborja s sedežem v Přemyslu je bil general Galgotzy, ki se je proti ces. volji poročil z ravnateljico gledališča v Hamburgu. Cesariju mu hoteli dati dovoljenja, ker se je bil konflikt med poljskim plemstvom in generalom, katerega ni hotel premestiti iz Galicije. Teden dni pred cesarjevim prihodom je dobil Galgotzy z Dunaja povjelje, naj se prepriča, če je v gradu sprejmem cesarja in njegovega spremljiva vse pripravljeno. Galgotzy se je odpeljal s svojo ženo v grad, kjer je predstavil ženo knezu Sapiehi. Knez je pa ostentativno preziral njegovo ženo. General je prijel ženo pod roko, češ, pojdiva Marija, tu nimava kaj de lati.

Cim se je vrnil v Přemysl, je brzjavno zahtevalo satisfakcijo, češ, da bo v nasprotнем primeru prisiljen prositi, naj ga premesti. Drugi dan je prišel z Dunaja odgovor: »Nj. Veličanstvo si je premislilo in ne bo stanovalo v gradu kneza Sapiehe. Vojaško noveljstvo naj takoj prirede taborišče za šestdnevno bivanje cesarja. Taborišče so res pripravili in cesarja so na kolodvoru svečano sprejeli. Najprej so ga pozdravili škoje, katerim je sledilo plemstvo s knezom Sapieho na čelu. Cesar je ostentativno podal roko vsem plemiščem, razen kneza.

Po sprejemu na kolodvoru je odšel cesar v taborišče in prvi oficijski poset v Přemyslu je veljal soprog generala Galgotzyja. Cesariju Franc Jožef je bil najočobnejši aristokrat habsburške rodbine, Galgotzy pa najidealnejši demokrat, kar jih je imela Avstrija. Ko so mu ponudili plemstvo, je odgovoril, da se je kot Galgotzy rodil in da hoče kot Galgotzy tudi umreti.

Žrebanje v državni razredni loteriji

Dne 29. nov. t. l. so bile nasledne pri nas kupljene srečke iz žrebanja:

Din 4.000.— št. 34.738, 109.815.

Din 2.000.— št. 20.071, 20.132, 53.497, 103.167.

Din 500.— št. 7.576, 7.638, 7.687, 17.926, 17.960, 20.040, 20.057, 20.060, 20.166, 30.916, 30.917, 30.978, 34.607, 34.609, 34.622, 34.688, 34.747, 34.770, 40.551, 53.478, 55.819, 58.237, 58.299, 58.328, 66.624, 66.646, 84.503, 84.569, 84.690, 91.707, 91.750, 91.799, 99.702, 99.759, 100.705, 100.731, 100.747, 103.107, 103.130, 103.152, 103.193, 109.702, 109.727, 109.728, 109.753, 109.802, 109.832, 109.878, 120.111, 120.114, 120.159, 120.167, 120.244, 120.285, 123.865, 123.901, 123.948, 123.953, 123.970.

Žrebanje dne 30. novembra 1929.

Din 2.000.— št. 7.676, 99.768.

Din 500.— št. 5.717, 5.739, 5.789, 7.512, 7.524, 7.530, 7.670, 7.672, 7.679, 17.903, 17.946, 17.973, 17.991, 20.029, 20.154, 30.929, 30.970, 30.984, 34.631, 34.651, 34.722, 34.761, 40.508, 40.511, 40.537, 53.440, 53.480, 55.822, 55.829, 58.220, 58.251, 58.273, 58.313, 58.335, 58.364, 66.634, 66.651, 75.765, 75.784, 75.791, 84.599, 84.603, 84.647, 84.661,